

X. Před soudem

Způsob, jakým Jiří Stříbrný hospodařil na ministerstvu železnic, vyvolával pozornost už v době, kdy byl ještě aktivním ministrem. Za Benešovy poloúřednické vlády, kdy byl správcem tohoto resortu Jan Šrámek, odvážili se někteří kritikové k útoku a v Československých železničních listech se objevil článek, v němž byla zveřejněna podstata machinací, které probíhaly na ministerstvu zejména s dodávkami uhlí a při objednání železničních vagonů z Německa.⁶²⁴ Aféra však nevypukla a Stříbrný se vrátil na několik dalších let do vlády.

V září roku 1927 napadl Stříbrného Večerní list nevybíravě Josefa Nejedlého, místostarostu Jednoty zaměstnanců čsl. drah. Ten jako odpověď uveřejnil sérii článků v Českém slově. V nich tvrdil, že má důkazy o tom, že Stříbrný jako ministr železnic okrádal stát na uhelných dodávkách. Stříbrného noviny vyzvaly Nejedlého, aby se vyjádřil přesněji, aby na něj mohla být podána žaloba. Ten po nějaké době vyhověl a položil Stříbrnému několik nepříjemných otázek: 1/ Dal jste příkaz k uzavření smlouvy v roce 1923 o dodávce rakouského uhlí československým státním drahám? 2/ Kdy a proč jste tak učinil? 3/ Jaký zájem vás vedl k tomu, abyste předem určil firmu, se kterou se má jednat o dodávce uhlí? 4/ Odkud, kam a kolik uhlí dodalo Rakousko? 5/ Kolik z dodaného uhlí bylo původu anglického?⁶²⁵

U této novinové zprávy pečlivě založené v Archivu Kanceláře prezidenta republiky najdeme vlastní rukou Šámalovou připsanou poznámku: „Založit zvlášť, doplňovat a vést v patrnosti“.⁶²⁶ Tímto okamžikem bylo zahájeno sbírání dokumentů speciálně proti Jiřímu Stříbrnému, a to se snahou maximálně využít všech obvinění a útoků, které se objeví v tisku nebo ve výrocích jednotlivců.

Stříbrný tehdy na tyto konkrétní otázky neodpověděl a začal situaci zatemňovat. Nakonec podal na J. Nejedlého žalobu a současně s ním žaloval i Otakara Skýpalu, redaktora Českého slova. Nejedlého hájil náš dobrý známý, dr. Bouček.

Inspirován informacemi, které prošly tiskem, napadl jistý Jiránek Stříbrného při jeho vystoupení v Národním domě na Smíchově. Dne 12. 10. 1927 mu tam na velkém fóru vmetl do tváře, že nakoupil vagonů z Německa a pěkně si přitom „namastil kapsu“.⁶²⁷ Ve stejné době se obje-

⁶²⁴ Československé železniční listy, 10. 3. 1922.

⁶²⁵ České slovo, 12. 6. 1928.

⁶²⁶ AKPR, karton 162, T 475/27.

⁶²⁷ Vojenský historický archiv (dále VHA), Osobní archiv – Ladislav Rašín, 1. karton, geneze kauzy Stříbrný.

vil i velký článek proti Stříbrnému v Národním osvobození, který v zásadě zopakoval obvinění Železničních listů.⁶²⁸ Pro tento článek Stříbrný zažaloval redaktora Dýmu. Dýma nabídl důkaz pravdy, ale nepodařilo se mu jej podat, takže byl odsouzen. Rozsudek byl pak vynesena 4. 1. 1930.

V únoru 1929 vyvrcholil rovněž tiskový spor mezi Stříbrným a Stránským. Jaroslav Stránský uveřejnil v září 1926 v Lidových novinách článek o chování se Jiřího Stříbrného v době mobilizace roku 1914.⁶²⁹ Podle otištěného dokumentu se tehdy Stříbrný měl dostavit na pražské místodržitelství a nabídnout jménem Českého slova klid zbraní, pokud bude zproštěn vojenské služby. Stříbrný utrače žaloval, ale Jaroslav Stránský byl spolu s redaktorem Lidových novin P. Vášou rozhodnutím soudu v březnu 1928 osvobozen.⁶³⁰ Dne 20. prosince 1928 však nejvyšší soud vyhověl zmateční stížnosti žalobce a věc vrátil k opětovnému projednání. Líčení proběhlo před kmetským soudem v Brně a konalo se znovu 9. února 1929. Předsedal mu rada vrchního zemského soudu Doleček a obě strany byly osobně přítomny. Poté, co Stříbrný i Stránský odmítli smír, proběhlo znovu přelíčení. Soud nakonec uznal, že se obžalovanému nepodařil důkaz pravdy, ale jen pravděpodobnosti. Jaroslav Stránský byl sice osvobozen, ale bylo mu uloženo zaplacení soudních výloh a zveřejnění rozsudku na stránkách Lidových novin. Jiřího Stříbrného však toto rozhodnutí nespokojilo a podal další zmateční stížnost. Upozorňoval přítom na fakt, že Stránský měl proti němu tři průkazné dokumenty, ale velmi podezřelého původu. Navrhoval prozkoumat, jak se tyto dokumenty do rukou Jaroslava Stránského vůbec dostaly. Stránskému se nepodařilo Stříbrného očerňovat, ale učinil jej jedním ze svých úhlavních nepřátel.

Když 22. 1. 1930 poprvé Stránský vystoupil proti Stříbrnému s obviněními z hospodářských deliktů, opakoval jenom to, co už bylo řečeno. Teprve redaktor Cekota mu dodal informace a další podrobnosti a jeho hlavním zdrojem se stal po rozhovoru 2. 2. 1930 dr. Podlipský.⁶³¹ Dne 13. 2. 1931 vystoupil Stránský se svou razantní obžalobou v poslanecké sněmovně. „Když sem přijde Tučný nebo Hampl, tedy všichni víme, že budou osvětlovati to, co se zde probírá, z hlediska sociálních zájmů vrstev, které zastupuje ten nebo onen. Když sem přijde dr. Zadina, bude mluvit o zájmech zemědělských. Když sem přijde někdo z kolegů lidovců, bude zde osvětlovati některou otázku z hlediska světového názoru katolického. Když sem však přijde Jiří Stříbrný – pak můžete si být jisti, že věnuje svou řeč především zájmům Jiřího Stříbrného... (Vzrušení v sále) Domnívám se, že je zde ohromná většina kolegů, kteří by si raději dali utnout nohy, než by je donesly sem k tomu účelu, aby zde probírali nějakou otázku osobního zájmu... (Souhlasné výkřiky mnohých poslanců) Je možno být

⁶²⁸ Národní osvobození, 19. 10. 1927.

⁶²⁹ Lidové noviny, 23. 9. 1926.

⁶³⁰ Záznam přelíčení před kmetským soudem v Brně poskytuje Tribuna, 22. 3. 1928.

⁶³¹ VHA, Osobní archiv – Ladislav Rašín, 1. karton, geneze kauzy Stříbrný.

správce určitého dodávkového ministerstva a spravovati toto tak, že přitom bohatnou lidé blízcí... (Veselí v sále) Je možno užiti svého mandátu tak, že se přitom intervenueje pro materiální zájmy blízkých lidí, ale tento duch nesmí zdomácněti.⁶³²

Ještě 28. února konzultoval Stránský svoje informace s dr. Karlem Englišem. Věci se pak pohnuly rychle, neboť sám Stříbrný trval na ustavení vyšetřovacího výboru poslanecké sněmovny. Dne 6. 3. 1931 byl tento parlamentní vyšetřující výbor řádně zvolen a ustavil se o 14 dní později. Referent vyšetřovacího výboru Jan Koudelka 27. 3. vyzval Stránského, aby svá obvinění specifikoval. Ten tak učinil přípisem z 21. dubna. V průběhu následujících šesti týdnů pak výbor zpracoval veškerý předložený materiál. Od 28. dubna byly zahájeny výslechy u vyšetřovacího výboru a konečně 9. května byl před členy výboru předvolán i sám Stříbrný.

Stříbrný stanul před vyšetřovacím výborem Národního shromáždění 12. 5. 1931. Záznam z jeho výslechu nám nabízí široké spektrum obvinění. Úplatky: dr. Obertor zastupující firmu Petschek a její uhelný koncern zaplatil za obstrukce při pokusu o zestátnění těchto dolů celkem 3 milióny korun. Firma Austro-böhmische poskytla rovněž úplatek v blíže nespécifikované výši. Jeden milión korun nabídli jako úplatek cukrovarnický ředitel Hyross a Slezák, kteří koupili velkostatek v Poděbradech. Původně šlo o majetek knížecí rodiny Hohenlohe-Schillingsfürst, který podléhal pozemkové reformě a byl parcelován. Oba pánové jej koupili a obratem ruky prodali, takže obchod uzavřeli jen pro zisk z dalšího prodeje. Aby nebyli postiženi, nabídli onen úplatek. Nezákonné provize: Při obchodu s železničními pražci získal Jiří Stříbrný nejméně 300 000 Kč provize, provize získal i při dalších dodávkách pro železnice, zejména při dodávkách uhlí, které byly zadávány přímo podle výše provize. Výbor šetřil i nezákonné příjmy z kukuřice vykoupené státem. Defraudace: Bylo vzneseno podezření na machinace s volebním fondem v roce 1920, při nichž se záhadně ztratilo 745 000 Kč.⁶³³ Stříbrný pod přísahou všechna obvinění popřel. Musel však připustit, že z těchto zdrojů šly jisté peníze – s vědomím vlády i prezidenta – do pokladen politických stran, zejména socialistické.

V červnu 1931 vychází brožura „J. Stříbrný před vyšetřujícím výborem“ vydaná Národní ligou a běžně dostupná za 3 Kč. Úvod k ní podepsal Jiří Stříbrný s datem 12. června 1931. Stejně jako v dalších publikacích, mám na mysli zejména Kramářův soud nad Benešem, je i z této práce zřejmé, že za svého zásadního oponenta a snad i protivníka považoval Stříbrný Beneše. Viděl ho vždy v pozadí všech akcí, které byly namířeny proti němu, a to už od roku 1926. Beneš sám se také většinou od podobných podniků nedistancoval, a pokud ano, učinil tak s velkým časovým

⁶³² Těsnoipisecké zprávy o schůzích poslanecké sněmovny Národního shromáždění Republiky československé, 3. volební období (1929–1935), 105. schůze; plný text v příloze s. 268.

⁶³³ AKPR, karton 162, T 475/27.

odstupem a neveřejně. I ke Stránskému útoku proti Stříbrnému se vyjádřil až na podzim 1939 při poradě se Š. Osuským o otázkách dalšího postupu v emigraci. Uvedl jej jako příklad Stránského nezodpovědnosti a dodatečně projevil nesouhlas s tím, že se Stránský tehdy zaštiťoval jeho (tedy Benešovou) autoritou. „Doktor Stránský udělal řeč o Stříbrném, já o tom nevěděl a když to vyšlo, útočilo se ne na Stránského, nýbrž na Beneše. To jsem odmítal vždycky jako nemravné. Má se útočit na toho, kdo co dělal...“ řekl tehdy Beneš doslova.⁶³⁴

Na této akci však Edvard Beneš svůj podíl měl, a nikoliv malý. Jejím hlavním organizátorem byl totiž vedle Stránského i Jiří Beneš, ministrův synovec. Podle vylíčení samotného E. Beneše, jak si je poznamenal 26. 4. 1931 Masaryk, bylo hlavním cílem zbavit ligistický tábor hlavy. Původně se uvažovalo jen o nátlaku, přičemž hlavní pákou mělo být přiznání podnikatele Františka Stejskala, který byl namočen do tolika podezřelých machinací, že doufal získat touto cestou beztréstnost. „Jiří Beneš dostal od Stejskala (ten dává ze strachu všechno) podpis na list, v němž Stejskal vylíčil všechny obchody Jiřího Stř.[íbrného],“ kolik „vydělal millionů. Ten dokument podkladem Stránského materiálu.“ Stejskal tlačil na F. Stříbrného, který byl ve stejných problémech jako on, že stačí jít na „kompromis: vzdají se oba bratři vši politiky, Jiří se vzdá mandátu a novin a budou dělat dobrotu.“⁶³⁵ Celý podnik byl však od počátku špatně naplánován a ještě hůř proveden. Když už se zdálo, že kompromis bude možný, byl F. Stříbrný zatčen a jeho uvěznění překazilo další vyjednávání. K tomu se ukázalo, že Jiří Stříbrný bude tvrdším oříškem a nevzdá se bez obrany.

V této situaci začali Masaryk s Benešem uvažovat, koho by mohl Stříbrný kompromitovat. Tradičně jej však podcenili, protože namířil téměř nejvýše a obvinil z přijímání peněz přímo Edvarda Beneše. Napsal o jím podepsané stvrzence z 2. května 1924 na převzetí 100 000 Kč a ptal se: „Což tehdy nečpěly tyto peníze panu dru Benešovi podezřelými obchody uhelnými?“ Beneš to dementoval, ale o jeho nejistotě svědčí dvě slova, která do svého dementi zpracovaného v Kanceláři prezidenta republiky, připsal. Totiž, že E. Beneš nepřijal od žádného z bratrů Stříbrných „ani pro sebe osobně ani pro nějakou svou politickou akci jediného haléře“.⁶³⁶

⁶³⁴ *Acta Occupationis Bohemiae et Moraviae*. Dokumenty z historie československé politiky 1938–1943. I. Vztahy mezinárodní diplomacie k politice čs. emigrace na Západě. Edd. L. Otáhalová – M. Červinková. Praha 1966, s. 33, dokument č. 3, Zápis o poradě na čsl. vyslanectví v Paříži konané dne 7. října 1939. U Beneše vycházel J. Stránský nastejno s „*všivákem*“ Stříbrným. „O ministru Jaroslavu Stránském vyjádřil se Beneš krajně nepřívětivě. Řekl, že jest to hrozný člověk, který prý Benešovi dělal nešťastné věci již dříve v souvislosti s aférou Stříbrného.“ Viz *Cesta ke Květnu*. Vznik lidové demokracie v Československu. Díl 1, Sv. 1. Edd. M. Klimeš – P. Lesjuk – I. Malá – V. Prečan. Praha 1965, s. 48, dokument č. 2, Záznam členů delegace moskevského vedení KSČ o jednání s Benešem, čtvrtá rozmluva 15. 12. 1943.

⁶³⁵ AÚTGM, MA, kart. 12, Osoby, fasc. 56.

⁶³⁶ AÚTGM, BA, kart. 4, Čeští fašisté, fasc. Stříbrný.

Nezůstalo však u Beneše, ale záhy obvinil Stříbrný z korupce i řadu dalších, zejména národně socialistických politiků, mimo jiného i Klofáče, Frankeho, O. Klapku a také společnost Melantrich, s níž byla strana a jmenovitě E. Beneš úzce spojeni.⁶³⁷ Ke všemu se ukázalo, že hodinář Sichrovský, který byl spolu s J. Stříbrným obžalován, zná jej jen povrchně. U soudu oba dokonce dosvědčili, že se osobně vlastně vůbec neznají. Sichrovský, který byl zamíchán i do obchodů se zbraněmi pro armádu, byl zato přítelem Jana Masaryka, který jej všude protežoval a doporučoval armádním činitelům. Ačkoliv se mladý Masaryk zřejmě nezapletl přímo do korupční aféry, bylo zatažení rodinného jména do celé záležitosti více než nepříjemné.⁶³⁸

Jak už jsme naznačili výše, byly peníze ze státních dodávek, které zabezpečovala jednotlivá ministerstva, jedním z mála finančních zdrojů pro stranické pokladny. Míra provinění jednotlivce byla dána jen tím, zda a kolik si z těchto nelegálních, ale trpěných transakcí ponechal pro sebe. Stříbrný se tedy necítil vinen ve smyslu obžaloby a proto si dovoľoval stále tvrdší protiútoky, smělejší a bezohlednější, než kdykoliv dříve. Pro lepší pochopení jeho postupu si dovoluji zdůraznit, že se cítil uražen a nebylo mu po chuti stát se obětí beránkem jen proto, že mu chyběla záštita „rodné“ strany. Nedomníval se (a patrně celkem oprávněně), že by byl horší ostatních politiků, ale přesto se ukazovalo jen na něj, jako na nějaký exemplární příklad. To volalo po pádné odpovědi. Od poloviny roku 1931 soustřeďuje Stříbrný svoji pozornost na jediného vážného protivníka, kterým byl E. Beneš, a tím také na samotného prezidenta Masaryka.

Na schůzi Národní ligy 15. září 1931 to Stříbrný vzal velmi důkladně. Obvinil Beneše z braní úplatků, intrik, odstranění či zkompromitování oponentů – Perglera, Hodži, ale např. i Krofty. On, Stříbrný, se pokoušel Masaryka upozornit na Benešovy nedostatky v době, kdy byl sám ministrem, ale byl prezidentem odmrštěn: „Beneše nechejte na pokoji, s tím já jsem za jedno solidární.“ Takové výroky, komentoval Stříbrný, „musíme prezidentovi odpustiti, neboť jest již příliš starý, dlouho zde již nebude a nebude nějakým neštěstím, když půjde o rok dříve“. Podle španělského příkladu, kde volby vyvrátily tradiční tisíciletou monarchii, Stříbrný usuzoval, že „by v tom musel být čert, aby se za 13 let u nás neporoučel ten malý tajrlík Ben Ešeda“.⁶³⁹

Stříbrný pokračoval ve svých obviněních a dokonce i ve svém projevu na schůzi poslanecké sněmovny dne 10. 7. 1931 prohlásil: „Bylo by zbytečno, abych se ptal vašeho širokého svědomí, proč nezřizujete vyšetřující výbor proti senátoru Klofáčovi, Frankemu, Bechyněmu, proti vládním

⁶³⁷ KLÍMEK, A.: *Boj o Hrad*. II. Kdo po Masarykovi? (1926–1935). Praha 1998, s. 276–277.

⁶³⁸ *J. Stříbrný před vyšetřujícím výborem*, s. 36–39.

⁶³⁹ AKPR, T 9/34 Národní liga, důvěrné zprávy ministerstva vnitra ze dne 16. 9. 1931, T-1001/31.

stranám, které dnes žijí ze státních dodávek a z uhelných provizí a obchodů.⁶⁴⁰ Ze stránek novin přenesl tak svoji aktivitu i přímo do parlamentu. Podobné útoky dávaly tušit, že ze Stříbrného roste jeden z největších a nejtvrdějších protivníků Hradu.

Mezitím státní zastupitelství vzneslo proti Stříbrnému dvě žaloby: pro křivou přísahu a pro korupci. K chystanému soudu se Stříbrným se v dopise Masarykovi výstižně vyjadřuje kancléř Přemysl Šámal.⁶⁴¹ Některé jeho postřehy nám dávají možnost nahlédnout do zákulisí procesu, řekněme přímo do jeho hradní kuchyně. Ministr spravedlnosti Alfréd Meissner měl podle něj starosti zejména s osobou vrchního státního návladního. Za spolehlivé považoval v této věci jen dr. Čermáka z Plzně a dr. Votického od Nejvyššího soudu. Nakonec se rozhodl pro dr. Čermáka, který byl starší, a proto jej bylo možno kdykoliv ze zdravotních důvodů odvolat. Choulostivější byla otázka vyšetřujících soudců. Šámal přímo píše: „Již před vyšetřujícím výborem bylo viděti, jak jest věc spletená, a jak nutno krok za krokem vyšetřovati každé slovo Stříbrného, který uvádí nesprávná data, jen aby vyšetřování spletl a přesvědčil, že věci se odehrávaly v době, kdy nebyl ministrem.“⁶⁴² Posledním problémem se jevila příslušnost jednání ke krajskému soudu do Prahy a podle charakteru provinění povinnost svolat porotu. V Praze, která „přála náladám fašistickým“, hrozilo podle Šámala „nebezpečí, že Stříbrný bude osvobozen“.⁶⁴³

Už 8. července zaslalo ministerstvo spravedlnosti vrchnímu státnímu zastupitelství výtah ze spisů vyšetřovacího výboru poslanecké sněmovny Národního shromáždění, aby mohl být Jiří Stříbrný vydán sněmovnou k trestnímu stíhání. V dokumentu je uvedeno, že Jiří Stříbrný „podle výsledků posavadního šetření jest důvodně podezřelý: I. že jako ministr železnic úmyslně a na škodu státu nebo jiných osob zneužil moci sobě svěřené ve věcech: 1/ dodávek uhlí pro ČSD v letech 1923 – 1925, 2/ dodávek t. zv. nouzového uhlí pro ČSD v r. 1923, 3/ koupě nákladních vagónů pro ČSD z Německa v r. 1920“ a že II. při soudních jednáních proti redaktoru Josefu Dýmovi a proti Frant. Sichrovskému před soudem křivě svědčil.⁶⁴⁴ Obvinění tehdy znělo na zneužití úřední pravomoci podle § 101 tr. zák. a podvod podle §§ 197, 199 a/ tr. zák. Současně bylo navrženo zavést přípravné vyšetřování proti sekčnímu šefovi ministerstva železnic Bohumíru Černému, proti Františku Stříbrnému, proti Františku Stejskalovi, který se podílel na dodávkách uhlí, proti Františku Sichrovskému, který se podílel na obchodech s vagóny a proti řediteli Wünschovi a případně dalším

⁶⁴⁰ Těsnopisecké zprávy o schůzích poslanecké sněmovny Národního shromáždění Republiky československé, 3. volební období (1929–1935), 139. schůze.

⁶⁴¹ AKPR, karton 162, T-475/27, Šámalův dopis ze dne 25. 6. 1931, T-718/31.

⁶⁴² Tamtéž.

⁶⁴³ Tamtéž.

⁶⁴⁴ AKPR, karton 162, T-475/27, ministerstvo spravedlnosti vrchnímu státnímu zastupitelství č. 8. 7. 1931, T-757/31. Dokument má z ministerstva č. j. 31400/31.

funkcionářům Diskontní banky v souvislosti s podvody spáchanými v průběhu její sanace.⁶⁴⁵

Ve věci odsouzení Jiřího Stříbrného se osobně angažoval i T. G. Masaryk. Měl od Šámala některé zajímavé informace. Dr. Spurný totiž v osobní rozmluvě Šámalovi sdělil, že z jeho rozhovoru s Františkem Stříbrným vyplynulo, že by se rád oddělil od bratra, „o němž se příkře vyjadřoval, že jest darebák, že neví, co dělá, a bije, hlava nehlava, do všeho“. Bratra klidně opustí, což by znamenalo jeho (Jiřího Stříbrného) konec. „V tiskárně Tempo nic nepatří Jiřímu Stříbrnému, nýbrž jest vlastnictvím jiných osob.“⁶⁴⁶ Důvodem k takové ústupnosti byl fakt, že na Františka Stříbrného byla uvalena vyšetřovací vazba a kauce stanovena původně na 10 miliónů korun. Nakonec, když se ukázalo, že majetek nedosahuje předpokládaných rozměrů, spokojil se soud s milióny třemi. Tuto částku se oběma bratrům podařilo dát dohromady jen s obrovským vypětím sil a použitím všech rezerv. I když do kauce vložil Jiří Stříbrný i peníze na financování Ligy a dokonce i sumy určené na zařízení tiskárny, zůstal pro bratra příčinou všech problémů.⁶⁴⁷

Masaryk si dopis přečetl jistě pozorně, neboť 25. září 1931 vzkazuje Šámalovi, že by bylo vhodné přimět Františka Stříbrného, aby působil na svého bratra a přesvědčil jej, aby přestal psát protihradní články ve svých novinách a časopisech. Sám František si už dávno na Jiřího naříkal, že zachází příliš daleko. Bylo by možné slíbit za to Františkovi Stříbrnému menší trest. Masaryk rovněž soudil, že by bylo nejlepší oddělit těžko prokazatelné skutky od zločinu křivého svědectví a na něm Jiřího Stříbrného utopit. „To může být ein, zwei. – Až si to odsedí, ať si porota soudí, jak chce. Tím by se též uklidnily strany, že nedojde také na ně. Jde o to, utopit ty chlapy jednotlivě,“ napsal Masaryk Šámalovi doslova.⁶⁴⁸ Šámál se celému problému věnoval i dále a zřejmě věc prodiskutoval s dalšími politiky, neboť nakonec myšlenku rozdělení obou bratrů zavrhl. „Po nepopíratelném úspěchu Jiřího Stříbrného ve volbách pochybuji velice, že jej František Stříbrný opustí,“ píše Masarykovi o několik dní později.⁶⁴⁹

Ještě před zahájením očekávaného soudního jednání se hovořilo o tom, že by na Stříbrného měla být uvalena vazba. V tomto smyslu působil na ministerského předsedu Udržala i ministr spravedlnosti Meissner a zásadně pak dr. J. Stránský. Ten se nejvíce obával, že by Stříbrný mohl ovlivňovat svědky. Dne 19. září 1931 psal prezidentovi Hubert Ripka: „Dr. Stránský je velmi znepokojen pro vývoj aféry Stříbrného. Rozhořčeně viní ministra Meissnera, že Stříbrný nebyl zatčen a že může uniknout soud-

⁶⁴⁵ Tamtéž.

⁶⁴⁶ AKPR, karton 162, T-475/27, dopis Šámala Masarykovi z 19. 9. 1931, T-1019/31.

⁶⁴⁷ KLÍMEK, A.: *Boj o Hrad*. II., s. 285.

⁶⁴⁸ AKPR, karton 162, T-475/27, dopis Šámalovi z 25. 9. 1931, T-1019/31.

⁶⁴⁹ AKPR, karton 162, T475/27, dopis Šámala Masarykovi ze dne 1. 10. 1931, T 1047/31.

nímu ortelu.“ Meissner se Ripkovi omlouval tím, že v takto komplikované situaci by si zatčení Stříbrného vynutilo i trestní stíhání Klofáče. Ripka se však dozvěděl, že Meissner se brání zodpovědnosti, kterou na něj přesouvá ministerský předseda Udržal. Součástí tohoto manévru, kterým se Meissner kryl, bylo i to, že „nechal rozhodovati o vazbě ministerský komitét“.⁶⁵⁰ Stránský sám to označil za zbabělé, ale Meissner se patrně obával i přímých útoků, kterými mu vyhrožovali členové Ligy. Udržal celou věc konzultoval i na ministerstvu financí a vzhledem k faktu, že v procesu šlo zejména o peníze, navrhl v červenci řešení prostřednictvím kauce. Nejprve se hovořilo o částce 5 miliónů korun, později o osmi miliónech a nakonec už o deseti.⁶⁵¹ Ministerstvo spravedlnosti nakonec neseznalo žádný zákonný důvod k uvalení vazby, a tak i otázka kauce padla pod stůl. Dne 18. září se ministerská rada rozhodla nevalit na Stříbrného vazbu se zdůvodněním, že výsledky vyšetřování dle mínění odborníků „jsou skličující“. Stříbrného protivníci naivně posuzovali materiály „jen z hlediska morálního a politického“ a zcela jim ušla jejich právní bezcennost.⁶⁵²

Beneše popuzovalo, že Stříbrný nebyl zatčen, a že se ve vládě říká, že on je jediný, kdo si to skutečně přeje. Dne 13. září napsal ze Ženevy E. Frankemu: „Byl jsem vždy toho mínění, že nevalit vazbu je veliká politická chyba.“ V dopise zdůraznil ještě jeden důležitý fakt, který však nikdo další správně nepochopil. Totiž nutnost, aby vůle zakročit proti Stříbrnému byla jednotná. Nesmí tedy platit, že Stříbrného chce vidět za mřížemi jen ten či onen politický soupeř. Pak bylo možno jednotlivce snadno eliminovat. Nákup uhlí „za jakýchkoliv podmínek“ nařídil Švehla jako předseda vlády, příděl peněz schvaloval K. Engliš jako ministr financí, politická rozhodnutí činil Klofáč z titulu předsedy strany, atd. Nakonec si musel Beneš povzdechnout: „Je patrné, že se hledá cesta, abych i já byl zodpovědný“.⁶⁵³

Kolem chystaného procesu se i nadále objevovaly nejrůznější pověsti. Dne 18. září 1931 uveřejnil týdeník Národní liga ve svém zvláštním vydání článek s titulkem Političtí ministři jednájí dnes o zatčení poslance Stříbrného. Autorem článku byl K. Pergler, který zastával funkci hlavního redaktora časopisu. Ve své stati vylíčil důvody zatčení, kterými prý nejsou finanční machinace bývalého ministra, ale především protihradní projev Stříbrného, který pronesl na manifestaci Národní ligy. „A Jiří Stříbrný je čistý člověk, alespoň tak čistý, jako všichni ti, kteří zasedli na soudnou stolicí, aby ho soudili,“ píše Pergler v závěru svého článku.⁶⁵⁴

Dne 3. října 1931 vydal prezident Masaryk tajné instrukce k případu. Klíčové podle něj není, zda bude Stříbrný zatčen, ale „o to běží, aby podle

650 AÚTGM, MA, kart. 12, Osoby, fasc. 56.

651 AKPR, karton 162, T475/27, dopis ministra spravedlnosti z 9. 9. 1931, T 1019/31.

652 KLÍMEK, A.: *Boj o Hrad*. II., s. 283.

653 AÚTGM, BA, kart. 65, Korespondence, fasc. Beneš.

654 Národní liga, 18. 9. 1931.

zásluhy... byl odsouzen“. Je s ním nutno zahájit neprodleně soud pro křivou přísahu, další kauzu týkající se korupce může později vyřešit porota mimopražská. Masaryk žádal „zvěcnit“ cenzurní praxi, posuzovat a následně konfiskovat články podle „smyslu“, nikoliv jen slov. „Dát naučení o tom orgánům dotyčným ústní, ne písemné.“ Odejmout právo kolportáže humoristickým časopisům – Stříbrného Šejdrem a komunistickému Trnu se zdůvodněním, že kazí mládež. Novelizovat zákon o korupci tak, aby nebyli potrestáni ti, kteří poskytli úplatek, pokud udají příjemce. Prezident navrhoval dokonce zrušit úřední tajemství tam, kde to brání stíhání korupce.⁶⁵⁵

V souvislosti s blížícím se procesem boj ještě přitvrdil. Beneš začal nepokrytě šířit informace o tom, že Stříbrný a jeho okolí spolupracuje s Maďary a nabízí svoje služby i Italům. Při pobytu v Lánech charakterizoval 13. prosince (den před zahájením procesu) rozdíl mezi Perglerem a Stříbrným. Gašpariková jej zachytila takto: „Pergler robí mravného, ktorému sa ukrivdilo – v skutočnosti však nechce iné, len vymáhať peniaze. To je celá ambícia. Stříbrný chce moc a pomstíť sa pomocou peňazí. S heslami a zásadami pracuje len v zhromaždení, zoči-voči prizná úplne cynicky svoju hru. On dômyselne hrá svoju komédiu a hrať ju bude do samého konca.“⁶⁵⁶

Soudní jednání bylo zahájeno v pondělí 14. prosince 1931. Z procesu bylo 12 dní věnováno veřejnému líčení. Předsedou soudu byl vrchní soudní rada Josef Hloušek, votanty byli vrchní radové J. Švambers a K. Pražák, náhradníkem pak dr. Písek. Obhájcem obžalovaných byl JUDr. Ladislav Rašín, syn Aloise Rašína. Jen několik dní po zahájení procesu byla již činěna bezpečnostní opatření, která budou doprovázet vynesení rozsudku, ať již bude jakýkoliv. Šámal informuje prezidenta Masaryka o krocích, které podnikl policejní prezident: „Při slavnostní recepci, která se konala na jihoslovanském vyslanectví dnešního dne na počest jmenin krále Alexandra, sdělil mně důvěrně policejní president Dolejš, že z důvodů bezpečnostních stala se se soudem dohoda v ten smysl, že rozsudek proti Stříbrnému vynesen bude dopoledne, kdy lidé nemají čas se srocovat, a mimo to ne hned po líčení. Tím se má zabránit nepokojům, ke kterým by pravděpodobně došlo, ať již rozsudek dopadne tak či onak.“⁶⁵⁷

Dne 4. ledna 1932 byl před krajským trestním soudem v Praze vynesen osvobozující rozsudek. Jím byli obžalovaní Jiří Stříbrný a Frant. Sichrovský zproštěni obžaloby pro křivé svědectví, vydané před tímto soudem 4. 1. 1930 a 19. 3. 1929.⁶⁵⁸ „Po řeči poslance Stříbrného dal předseda vy-

655 AÚTGM, BA, kart. 4, Čeští fašisté, pův. 116/34.

656 GAŠPARIKOVÁ-HORÁKOVÁ, A.: *U Masarykovcov*, s. 135.

657 AKPR, karton 162, T475/27, dopis Šámala Masarykovi ze dne 17. 12. 1931, T 1524/31.

658 Rozsudkem pod č. j. Tk V 9298/31 – 69 byli obžalovaní Jiří Stříbrný a František Sichrovský zproštěni dle § 259 odst 2/ tr. ř. z obžaloby pro §§ 197 a 199 a/ tr. z. na ně podané. AKPR, karton 162, T475/27, materiály, T 912/32.

klidit hlučně tleskající auditorium.⁶⁵⁹ Proces ukázal, že neměl pravdu prezident Masaryk, když požadoval oddělení trestného činu krivé přísahy od další trestních věcí. Jen na něm se Stříbrného utopit nepodařilo. První prezident Nejvyššího soudu, dr. V. Fajnor naopak konstatoval, že se stala chyba tím, že „věc krivé přísahy byla odloučena od trestního řízení o korupci, a tedy soudcové mimoděk pravdě podobně podleli dojmů, že se tak stalo z důvodů jiných, než ryze soudních.“⁶⁶⁰

Na to zaznamenal reakci Masarykovu přednosta politického odboru KPR Josef Schieszl. „Pan president odpověděl asi tak, že věc se musí vzít energicky do rukou, že soudci se budou zlobit chvíli, ale Stříbrný že by zlobil pořád. Nakonec prohlásil, že vlastně Stříbrný po jedné straně je lepší než druzí, protože alespoň něco dělá, takže je ho zač chytout, kdežto ti druzí nic nedělají a proto člověk na ně nemůže.“⁶⁶¹

Jiří Stříbrný se se svým obhájcem před fotoaparáty reportérů po úspěšně ukončeném procesu srdečně objímal, ale jejich vztah byl zřejmě napjatější, než bychom očekávali. Ladislav Rašín si za svoje kvalitní služby nechal dobře zaplatit a Stříbrný byl patrně finančně vyčerpán. V jeho dopise z konce dubna můžeme číst: „Vážený pane doktore! Vámi zasláný mi palmární účet nutí mne, abych se na Vás obrátil delším dopisem. Výše účtu mě ohromila. Nemám majetku. Co jsem měl dal jsem do posledního haléře do boje protihradního. Dnes jsem odkázán výhradně na svůj plat poslanecký. A abych tak vysoký účet mohl zaplatiti – musel bych na něj odváděti diety půl druhého roku. Snažil jsem se tyto dny sehnati nějakou půjčku, abych aspoň část Vám mohl zaplatiti, doufaje, že přijdu-li s hotovým obnosem docílím u Vás podstatné slevy. Ale ani to se nepodařilo. Nemám dostatečných záruk. Tiskárna, kde jsem druhým největším akcionářem (část akcií mám lombardovanou) jde dobře. Uplácím dluhy, ale bude ještě trvati 1 a 1/2 roku nežli všechno splatím. Nemohu také ohroziti existenci listů námi vydávaných. Přicházím proto k Vám pane doktore se žádostí za prvé abyste laskavě snížil svůj palmární účet a povolil mně splátky od podzimu. Promiňte že Vám přicházím s takovými návrhy. Dlouho jsem se rozpakoval – bránila mně v tom má hrdost – ale poměry jsou silnější. Nemám, a nejsem sto ony peníze si opatřiti. Jediný můj majetek je vila v Káraném a ta je zatížena vysokou hypotékou. Jedu na řadu schůzí – přijedu zpět ke konci týdne – snad potom mohli bychom jednati o celé věci znova. S výrazem hluboké úcty: Jiří Stříbrný.“⁶⁶²

⁶⁵⁹ Národní listy, 10. 10. 1932.

⁶⁶⁰ AKPR, karton 162, T475/27, dopis Šámala Masarykovi ze dne 23. 1. 1932, T 146/32.

⁶⁶¹ AKPR, karton 162, T475/27, záznam ze dne 20. 1. 1931 (správně má být 1932), T 298/32.

⁶⁶² Archiv NM, pozůstalost Ladislav Rašín, karton 5, dopisy Stříbrného. Dopis je datován 28. dubna 1932 v Praze na hlavičkovém papíře „Jiří Stříbrný – člen Národního shromáždění“. V textu byly ponechány všechny nedostatky v interpunkci a pravopise.

Rašínova korespondence se Stříbrným se nám bohužel nezachovala, ale podle konceptu jednoho z jeho dopisů lze usuzovat, že hlavním a jediným bodem jejich dialogu byly peníze, především výše honoráře, který měl Rašín za svoji obhajobu obdržet. Předběžná dohoda zněla zřejmě na 80 000 Kč, neboť Rašín píše: „V uvážení vašich poměrů účtoval bych Vám za vše od počátku – tedy včetně již účtovaných 80 000 Kč – celkem 100 000 Kč, z nichž polovina by byla složena předem, druhá polovina zajištěna a případně splácena způsobem, na kterém jsme se dohodli.“⁶⁶³ Stříbrný i přes Rašínovu snahu o dohodu považuje účet za přemrštěný a několikrát upozorňuje, v jak tísnivé finanční situaci se nachází. Nakonec dokonce hrozí, že se v chystaném dalším procesu bude muset obejít bez obhájce.

„Vážený pane doktore! Přejdu hned k věci, abych Vás příliš neolupoval o čas Vaší dovolené. Dle informací má být zahájen proces v Jihlavě asi 12. září. Přítel Horký se mnou hovořil o Vašem názoru. Vycítil jsem z toho, že by bylo skutečně ode mně sobectví nevyjítí Vám vstříc. Není maličkostí na 3 neděle opustit kancelář, zvláště když v Praze nemáte ani pana bratra. Nemohu si ale odvážit ignorování soudu tím, že bych tam nešel. Mluvil jsem s p. dr. Jozífkem, který zastupování Sichrovského předá dr. Červenému z Jihlavy. Bylo by neodpuštělné neuznatí Vaší těžkou situaci když jsem Vám nezaplátil ještě ani první účet. Rozhodl jsem se jít do Jihlavy bez právního zastoupení. Je nemožné, aby někdo za těch 14 dnů prostudoval jen spisy. A nerad bych dělal nové dluhy. Píši Vám proto dříve, abych nezkracoval Vaší dovolenou. Potřebuji však k dalšímu vedení veškerý materiál. Vedle rozsudků (obou) i opisy svědeckých výpovědí. Velmi mně záleží na tom, kdybych mohl dostatí doslovný text Vaší obhajovací řeči v I. stolici. Prosím Vás proto pane doktore račte dátí příkaz kanceláři aby mně to vydala. Jen jedna změna v mé dispozici by byla pravděpodobnou – ale já v ní mnoho naděje již nemám. Pan prezident Popelka dal mně vzkázati, že kdyby zlepšil se zdravotní stav jeho choti, dal by se zapsati do seznamu obhájců a šel by to hájiti do Jihlavy. Myslím, že k tomu nedojde. Ale kdyby došlo – jistě uznal byste tuto demonstraci za oportunní. Příčiny proč Vy ani pan dr. Jozífkem nepřijedete do Jihlavy – nemusíme nikomu sdělovati. Pakli jste jiného názoru – smluvili bychom se na stylicaci. Najdete-li volnou chvíli račte mně sdělití svůj názor. Promiňte že píši tak stroze. Chci aby dopis byl jasný – protože čas kvapí a já se přece jen musím připravovati. Domníváte-li se, že bych si přece jen měl opatřiti nějakého obhájce – račte i to mně sdělití. S výrazem hluboké úcty: Jiří Stříbrný“.⁶⁶⁴

Poté, co byl v procesu Stříbrný osvobozen, svalovali vinu za jeho očištění politikové jeden na druhého. Vyvinul se z toho dokonce spor mezi ministerským předsedou Udržalem a ministrem spravedlnosti Meissne-

⁶⁶³ Archiv NM v Praze, pozůstalost Ladislav Rašín, karton 10, Procesy s J. Stříbrným.

⁶⁶⁴ Archiv NM, pozůstalost Ladislav Rašín, karton 5, dopisy Stříbrného. Dopis je datován 22. srpna 1932.

rem. Vtáhli do něj i prezidenta Masaryka. Jeho osobní archivářka vzpomíná, jak „v Praze súdny proces ‚stříbrňácky‘ vyznel hanbou; vinník ostal neodsúdený. Včera som obedovala s pánom prezidentom. Minister Meissner bol u neho na dlhej audiencii a tvrdil, že Udržal nechcel zavrieť Stříbrného a na neho, ministra spravodlivosti, by bol chcel uvaliť celú zodpovednosť. Sám prezident bol tým akoby ovplyvnený.“⁶⁶⁵

Stříbrného vítězství ovlivnilo výrazně vnitropolitický vývoj. Mluvílo se o „zbrabrané kauze“ a čekalo se všeobecně, že místo Stříbrného bude korupce dokázána řadě činitelů socialistických stran. Prezidentovi 14. ledna hlásili, že sekretář poslaneckého klubu sociálních demokratů prohlásil, že jeho strana je proti pokračování politických procesů. Habrman „vyslovuje se o celé kampani proti Stříbrnému s velikým despektem. Šlo tu... o vložení politiku revanše,“ kterou „pokud jsme demokraty, nemůžeme... používat.“ Ať se národní socialisté a zejména Stránský, který celou kauzu vyvolal, chytí za nos. Nakonec celý případ svou špatnou režíí prospěl jedině Stříbrnému. Stránský se ukázal „politickým eskamotérem“, který „parlamentarismu neprospěl, spíše všechno poškodil“.⁶⁶⁶

Proti rozsudku podal státní zástupce včas zmateční stížnost,⁶⁶⁷ již se zabýval Nejvyšší soud v Brně ve dnech 23.-25. června. Jednání předsedal jeho 1. prezident dr. Vladimír Fajnor. Dne 25. 6. 1932 Nejvyšší soud vyhověl zmateční stížnosti státního zástupce a napadený rozsudek z ledna téhož roku zrušil. Převedl pak případ ke krajskému trestnímu soudu v Jihlavě, „poněvadž podle konkrétní povahy případu jeví se býti účelným, aby tato trestní záležitost byla znovu projednána před soudem jiným.“⁶⁶⁸ Dr. L. Rašín, který se přes finanční neshody nakonec obhajoby Stříbrného opět ujal, kritizoval toto rozhodnutí. Podle jeho názoru je přesun do Jihlavy nelogický. Dokonce i státní zástupce dr. Marjanko musel být na dobu jednání přeložen do Jihlavy, nehledě na množství svědků, kteří musí podnikat cestu vesměs z Prahy, kam přísluší i oba obžalovaní. „Veřejnost má přesvědčení, že delegace obsahuje výtku předpojatosti pražským soudcům,“ napsal v komentáři rovněž předpojatý Polední list. „Ve veřejnosti panuje přesvědčení, že proces byl vyvolán z příčin politických. Mluví se o tom, že nejde jen o odsouzení posl. Stříbrného, ale i o to, aby byl procesem finančně zničen. Tomu napomoci jistě Nejvyšší soud nechtěl. Pověst podporuje bližší neodůvodnění delegace soudu v Jihlavě.“⁶⁶⁹

⁶⁶⁵ GAŠPARÍKOVÁ-HORÁKOVÁ, A.: *U Masarykovcov*, s. 125. Masarykova dcera Alice to však komentovala: „Udržal nezavrie len jedného zlodēja, ktorý je nepohodlný, a nenechá bežať ostatných. Meissner vypožoroval psychologický moment, keď Udržal kolísal nie v zásade, ale vo forme. Toho sa on, chabý, chytil, aby sám vyliezol.“

⁶⁶⁶ AÚTGM, BA, kart. 4, Čeští fašisté, Zpráva -om- (Hromada) ze dne 14. 1. 1932.

⁶⁶⁷ Uplatnil důvody zmatečnosti podle § 281 č. 5/ a 9a/ tr. ř. Celá stížnost má 44 stran.

⁶⁶⁸ Národní listy, 10. 10. 1932.

⁶⁶⁹ Polední list, 7. 10. 1932.

Proces v Jihlavě byl zahájen 10. října a původně byl rozpočítán na pět dní, avšak jednání se neuvěřitelně protáhlo. Bylo třeba vyslechnout (většinou znovu) na 140 svědků, protokol jednání byl veden ve 3 knihách o celkovém počtu 1520 stran. Jen cestovné a diety vystoupily na 20 000 Kč.

Dne 24. 10. 1932 byl vyslýchán i Jaroslav Stránský. Došlo k velmi prudké výměně názorů mezi ním a dr. Ladislavem Rašínem. „Rašín: ‚Je vám známo, že svědek Sklenář, kterého jste vedl, je člověk odsouzený pro vraždu k několikaletému žaláři?‘ – Stránský: ‚Pro vraždu by nemohl být odsouzen k několikaletému žaláři. Byl odsouzen pro zabití. Rozpáral starostovi břicho. Byl odsouzen a tři leta seděl. Podle mého dosavadního přesvědčení není Sklenář nečestný člověk, ale ovšem ten škraloup měl.‘ (Veselost)”⁶⁷⁰ Rašína však více vzrušil jiný Stránského výrok. „Já však především konám svoji povinnost a pak jsem teprve gentleman. Musí-li se vykonati hrubší práce, vykonám napřed hrubou práci a pak jsem teprve gentleman.”⁶⁷¹

Dne 28. prosince hovořil státní zástupce dr. Marjanko. Svoji závěrečnou řeč zahájil ráno a s polední přestávkou mluvil až do večera. Následujícího dne vystoupili obžalovaní a jejich obhájci. Stříbrný zahájil svoji řeč po třetí hodině odpolední a skončil asi za dvě hodiny. Po něm zahájil svoje vystoupení obhájce dr. Rašín. „Dne 7. července 1931 volal mne telefonicky poslanec Jiří Stříbrný, sděloval mně, že má být zatčen a žádal, abych převzal jeho právní zastoupení. Učinil jsem tak bez rozmyšlení, poněvadž já sám a každý nepředpojatý člověk, který sledoval štvanici, která se řadu let pořádala na zničení Jiřího Stříbrného, musel si býti vědom toho, že páše se zde bezpříkladná křivda. Učinil jsem tak i pro svůj osobní poměr ku Jiřímu Stříbrnému, který (...) společně s mým otcem a třemi jinými muži provedl převrat 28. října 1918. (...) Za několik dní přišel Stříbrný do mé kanceláře. Byl to podivný klient. Nežádal ode mne, abych jej klikatými stezkami zákona převedl nad propastí zločinu. Nežádal ode mne právníkou eskamotáž, která v samém zákoníku jest vyjádřena tím, že značka pro § se nezmění, obrátíme-li ji vzhůru nohama. Naopak žádal jen jedno: projednání celé věci do nejmenších podrobností, aby tím jasněji vyšlo najevo jeho správné jednání, které bylo podřízeno jedině zájmu státu.”⁶⁷²

Rašín mluvil přibližně 90 minut, když musel požádat o přerušení a odročení jednání na druhý den. Byl totiž silně nachlazen a hlasově indisponován. Noviny to komentovaly: „I nejslabší šepot posl.[uchačů] četného obecnstva v soudní síni utichl, když se dnes ráno ujal slova obhájce Stříbrného dr. Ladislav Rašín, aby pokračoval ve své, včera večer přerušené obhajovací řeči. Jestliže již dříve, po celou dobu téměř tříměsíčního procesu budilo zejména v soudní síni jihlavské pozornost, s jakou důsledností přípravy

⁶⁷⁰ Večerník Národních listů, 24. 10. 1932.

⁶⁷¹ VHA, Osobní archiv – Ladislav Rašín, 1. karton.

⁶⁷² Tamtéž.

a bystrou pohotovostí se znovu ujal svého úkolu, je tato řeč skvělým potvrzením, že uznání jeho vynikajícího výkonu bylo zasloužené.“⁶⁷³ Rašín pak hovořil s polední pauzou a malou přestávkou odpoledne od 9,00 až do večerních hodin. Replikoval pouze dr. Marjanko.

Obhajovací projev, který dnes zabírá většinu z osobní pozůstalosti po Ladislavu Rašínovi ve Vojenském ústředním archivu čítá celkem 182 stran strojopisu a některé rukopisné poznámky. Umožňuje nám seznámit se s celou genezí této kauzy a podává charakteristiku Jiřího Stříbrného jako politika i člověka s takovými atributy, že by zdobily i leckterého svatého. „Působilo mně mnoho trpkosti, když jsem musel hájiti proti hanlivým výtkám muže, jehož jsem znal z vyprávění svého otce, který jej viděl při práci pro stát, a kterého jsem sám poznal jako čestného muže, vzácné upřímnosti a otevřenosti, dobrého, srdečného, se smyslem pro umění a citovou bohatostí, která tak krásného výrazu dochází v jeho rodině. Nemá jen přátele, má i nepřátele, poněvadž je energický, vytrvalý, iniciativní, ale především statečný... Z toho pramení vytrvalosti Jiřího Stříbrného v politickém životě a jeho odvaha mluvit i lidu pravdu: ulicí si poroučet nenechám, praví k dělnické deputaci svých vlastních straníků.“⁶⁷⁴

Není tedy divu, že v pátek 20. ledna 1933 byl opět nad Stříbrným vynesena osvobozující rozsudek. Stříbrný si triumf vychutnal a dokonce volil k návratu z Jihlavy vlak, neboť automobil neskýtal možnost přivítání kordonem stoupenců na nádraží. Lidové listy to kvitovaly oslavným článkem, z něž je zajímavé citovat zabavená místa, jež se zachovala jen díky archivu prezidentské kanceláře. „Proces proti Stříbrnému měl nad to chabý základ věcný, až ku podivu dělán nikoliv z úředních listin a fakt, nýbrž z pověstí, rozšířených od ucha k uchu (...) Doufejme, že s takovou věcnou přípravou, s tak chabým základem fakt, předem zjistitelných, se příště žádný státní zástupce nepustí do procesu, při němž má právo uvážiti, zda jeho průběh a výsledek neuškodí více státním zájmům, než jim prospěje.“⁶⁷⁵

V komentářích rozsudku se pochopitelně objevily jisté pochybnosti o bezúhonnosti obou obžalovaných, které soud svým rozsudkem očistil. Národně socialistický Telegraf to zdůrazňuje slovy: „Stříbrný a Sichrovský zůstávají nadále důvodně podezřelí, že se dopustili křivého svědectví a byli osvobozeni jen proto, že nebyl podán úplný důkaz toho, že si byli křivosti svého svědectví vědomi.“⁶⁷⁶ Ale ani Národní listy nepřetékají obdivem ke Stříbrného počestnosti. „A tu bychom jen rekapitulovali, co jsme řekli po nálezku vyšetřujícího výboru a zvláště v lednu minulého roku po rozsudku pražského trestního soudu o nemožném, odsouzení hodném hospodářství s dodávkami ministerstva železnic, za které Stříbrný,

673 Večerník Národních listů, 30. 12. 1932.

674 VHA, Osobní archiv – Ladislav Rašín, 1. karton.

675 Lidové listy, 20. 1. 1933; AKPR T-475/27 163 Jiří Stříbrný.

676 Telegraf, 20. 1. 1933.

jako ministr železnic nesporně odpovídal; i když ho nebyl přímo účasten, přece jen se dělo za jeho ministrování a nemůžeme se domnívat, že se nijak nemohl dovědět o tom, co se dalo. Z takového hospodářství nemohlo nebýt úzko všem, kdo mají náš stát rádi a myslí na jeho budoucnost.⁶⁷⁷ Jestliže takto komentovaly vývoj událostí listy, které byly Stříbrnému v zásadě nakloněny, není divu, že Právo lidu bylo kritičtější. „Ten jihlavský verdikt nestačí ani na jeden lampion, ani neopravňuje patetické okrašlování Stříbrného skrání nějakou trnovou korunou. Objektivně je naprosto odsuzující, a to veřejnosti plně dostačí. To také je zadostiučiněním vyšetřujícímu výboru, jak ostatně nemůže popřít sám ligistický tisk. A tak nakonec nikoliv Stříbrný, nýbrž parlament, věc občanské morálky a poctivé demokracie, dostávají za pravdu.“⁶⁷⁸ Zajímavě pak celou věc rezumuje Národní střed: „Stříbrný vychází z procesu vítězně. Ovšem nálada lidu jest nevyzpytatelná. Možná, že by politickým cílům Stříbrného bylo prospělo více odsouzení, než osvobození.“⁶⁷⁹ Takto zhodnotil vývoj událostí list živnostníků a připomněl tak, že Stříbrného Liga je v takovém stavu, že si skutečně u veřejnosti spíše pomůže novým mučedníkem, ne neohroženým hrdinou, který porazil státního a hradního draka. Ohlas osvobozujícího rozsudku však zatlačil do pozadí židenický pokus o puč, který zanedlouho následoval.

Ten vedl prezidenta k tomu, že ještě tvrději naléhal, aby byla Gajdovi znemožněna jakákoliv politická činnost. Někteří politikové blízcí Hradu žádali, aby se pokračovalo v procesech proti Stříbrnému. Pozoruhodné je, že nejvíce se angažovali ti, kteří již jednou měli a nevyužili příležitost Stříbrného usvědčit a přivést do vězení. Nepřekvapuje to jistě u J. Stránského, který souboj vzal jako otázku osobní cti. Obdobnou roli si podržel i J. Beneš a nověji i prezident nejvyššího soudu v Brně Vladimír Fajnor, o jehož právnických kvalitách nepanovalo zrovna nejhlubší přesvědčení. Právě on tvrdil, že proces proti Stříbrnému by měl pokračovat po podání další zmateční stížnosti, neboť nyní je prý osmdesátiprocentní naděje na úspěch. Tím vlil novou energii i do skleslého Stránského. Váhavější byl ministr spravedlnosti Meissner, který byl zklamán tím, že se Fajnorovi na Hradě dopřává sluchu tak, že je vynechán nejen on, ale dokonce i ministerský předseda. „P.[an] pres.[ident] se na mne zlobí, že jsem mu nepřinesl hlavu Stříbr.[ného]. Moc mi ublížil.“ Nový premiér Malypetr se však proti dalším procesům proti Stříbrnému rozhodně vyslovil. Byl totiž přesvědčen, že dopadnou stejně katastrofálně.⁶⁸⁰

677 Národní listy, 20. 1. 1933.

678 Právo lidu, 20. 1. 1933.

679 Národní střed, 20. 1. 1933.

680 KLÍMEK, A.: *Boj o Hrad*. II., s. 333.